

वदानः Ki. 13. 32; see कृतज्ञ. -2 observant of propriety. -वेश a. attired, decorated; गतवति कृतवेशे केशवे कुञ्जश्याम् Git. 11. -व्यावृत्ति a. dislodged or dismissed from office, set aside; Ku. 2. 27. -शिल्प a. skilled in art or trade; कृतशिल्पोऽपि निवसेत्कृतकालं गुरोर्गृहे Y. 2. 184. -शोभ a. 1 splendid. -2 beautiful. -3 handy, dexterous. -शौच a. purified; पुण्डरीकमवाप्नोति कृतशौचे भवेच्च सः Mb. 3. 83. 21. -श्मश्रुः one who is shaven; न हि कृतश्मश्रुः पुनः श्मश्रुणि कारयति Mbh. on P. I. 2. 9. -श्रमः, -परिश्रमः one who has studied; कृतपरिश्रमोऽस्मि ज्योतिःशास्त्रे Mu. 1; I have devoted my time to (spent my labours on) the science of astronomy. -संकल्प a. resolved, determined. -संकेत a. making an appointment; नामसमेतं कृतसंकेतं वादयते मृदु वेणुम् Git. 5. -संज्ञ a. 1 having presence of mind... स्थापयेद् दासान् कृतसंज्ञान् समन्ततः Ms. -2 restored to consciousness or senses. -3 aroused. -4 one to whom sign has been given; Raj. T. 4. 221. -संनाह a. clad in armour, accoutred. -संस्कार a. 1 one who has performed all purificatory rites, initiated; वैश्यस्तु कृतसंस्कारः Ms. 9. 326; R. 10. 78. -2 Prepared, adorned. -सापत्निका, -सापत्नी, -सापत्नीका, -सापत्निका, सपत्निका a woman whose husband has married another wife, a married woman having a co-wife or a superseded wife. -हस्त, -हस्तक a. 1 dexterous, clever, skilful, handy. -2 skilled in archery. -हस्तता 1 skill, dexterity; ...संनिपाते। सुमहति कृतहस्ताः सैनिकास्तं ररक्षुः॥ Śiva. B. 13. 30. 47. -2 skill in archery or generally in handling arms; कौरव्ये कृतहस्तता पुनरियं देवे यथा सीरिणि Ve. 6. 13; Mv. 6. 41.

कृतक a. [कृत-कन्] 1 Done, made, prepared; (opp. नैसर्गिक); यद्यकृतकं तत्तदानित्यम् Nyāya Sūtra. -2 Artificial, done or prepared artificially; अकृतकविधि सर्वाङ्गीणमाकल्पजातम् R. 18. 52. -3 Feigned, pretended, false, sham, assumed; कृतककलहं कृत्वा Mu. 3; Ki. 8. 46. -4 Adopted (as a son &c.); oft. at the end of comp. also; यस्योपान्ते कृतकतनयः कान्तया वर्धितो मे (बालमन्दारवृक्षः) Me. 77; सोऽयं न पुत्रकृतकः पदवीं मृगस्ते (जहाति) Ś. 4. 14; U. 1. 4. -कम् 1 A kind of salt (Mar. बिडलोन). -2 Sulphate of copper. -कम् ind. In a simulated manner; अपयाति सरोषया निरस्ते कृतकं कामिनि चुक्षुवे मृगाक्ष्या Śi. 9. 83.

कृतम् ind. Enough, no more of, away; (with instr.); अथवा कृतं संदेहेन Śi. 1; अथवा गिरा कृतम् R. 11. 41; कृतमाविष्कृतपौरुषैर्भुजैः Ki. 2. 17; कृतमन्त्रेण U. 4.

कृतवत् (pres. p.) a. One who has done; कृतवानसि विप्रियं न मे प्रतिकूलं न च मे त्वया कृतम् Ku. 4. 7.

कृतिः f. [कृ-क्तिन्] 1 Doing, manufacturing, making, performing. -2 Action, deed. -3 Creation, literary work, composition; (तौ) स्वकृतिं गापयामास कविप्रथमपद्धतिम् R. 15. 33, 64, 69; N. 22. 155. -4 Magic, enchantment. -5 Injuring, killing; स कृत्या चकितो गत्वा मुनिं वने पुरोहितम् Bm. 1. 27. -6 The number '20'. -7 An enchantress, a witch. -8 A knife. -9 Way-laying; hurting, injuring

(Ved.). -10 A square number. -11 (in drama) Confirmation of any obtainment. -Comp. -करः 1 an epithet of Rāvaṇa. -2 one practising magic, a witch. -साध्यत्वम् the state of being accomplished by exertion.

कृतिन् a. [कृतमनेन, कृत-इनि] 1 One who has done his work or gained his end, satisfied, contented, happy, successful; यस्य वीर्येण कृतिनो वयं च भुवनानि च U. 1. 32; न खल्वनिर्जित्य रघुं कृती भवान् R. 3. 51; 12, 64. -2 (Hence) Lucky, fortunate, blessed; Ś. 1. 23; 7. 19. -3 Clever, competent, able, expert, skilful, wise, learned; तं क्षुरप्रशकलीकृतं कृती R. 11. 29, 19. 14; Ku. 2. 10; Ki. 2. 9; Śi. 2. 25, 30; H. 3. 89; Ve. 4. 12. -4 Good, virtuous, pure, pious; तावदेव कृतिनामपि स्फुरत्येष निर्मलविवेकदीपकः Bh. 1. 56. -5 Following, obeying, doing what is enjoined.

कृते, -कृतेन ind. (With gen. or in comp.) For, for the sake of, on account of; अमीषां प्राणानां...कृते Bh. 3. 36. कृते किं नास्माभिर्विगलितविवेकैः...ibid. काव्यं यशसेऽर्थकृते K. P. 1; Bg. 1. 35; Y. 1. 216; Ś. 6.

कृतु a. [कृ-क्तु; Uṇ. 3. 30] 1 Working well, able to work, powerful. -2 Clever, skilful. -क्तुः A mechanic, an artist.

कृत्य a. [कृ-क्यप्; cf. P. III. 1. 120] 1 What should or ought to be done, right, proper, fit; साधुं पर्याप्तमेतावक्तुल्यश्चारित्रसंग्रहः Rām. 7. 13. 18. -2 Feasible, practicable. -3 One who may be seduced from allegiance, treacherous; Raj. T. 5. 247. -त्यम् 1 What ought to be done, duty, (इति कृत्य) function; Ms. 2. 237; 7. 67. -2 Work, business, deed, commission; बन्धुकृत्यम् Me. 116; अन्योन्यकृत्यैः Ś. 7. 34. -3 Purpose, object, end; कूजङ्गिरापादितवंशकृत्यम् R. 2. 12; Ku. 4. 15. -4 Motive, cause; किमागमनकृत्यं ते देवगन्धर्वसेवित Rām. 7. 21. 4. -त्यः A class of affixes used to form potential (future) passive participle; these are तव्य, अनिय, य and also एस्मि. -त्या 1 Action, deed. -2 Magic. -3 A female deity to whom sacrifices are offered for destructive and magical purposes; परं यत्नमकरोद्यो मे पापकृत्यां शमयेदिति Mb. 1. 31. 11. -Comp. -अकृत्यरक्षणम् protection of parties for or against one's cause; Kau. A. 1. 13. -विधिः m. the rule, precept. -शेष a. One who has not finished his task; वज्रिभिरनुप्रवृत्तधियोऽवतस्थः किल कृत्यशेषाः Bhāg. 3. 2. 14.

कृत्यका A witch, enchantress; Nala. 13. 29.

कृत्यवत् a. 1 Having any business. -2 Having any request. -3 Wanting, longing for; यः कृत्यवान्सुवर्णेन सुवर्णं लभते स्म सः Rām. 7. 92. 15.

कुकः 1 The throat. -2 The navel.

कुकणः, -रः 1 A kind of partridge. -2 A worm. -3 An epithet of Śiva.

कुकरच्छटः A saw; ककचे कुकरच्छटः Nm.

कुकलः 1 A kind of partridge; Rām. 7. -2 One of the five vital airs (that which assists in digestion).